

Rapport Kwaliteitstoets 1 Cluster Ergotherapie 25 november 2021

Inleiding

Het kwaliteitszorgsysteem van Hogeschool PXL is erop gericht opleidingen te ondersteunen bij de voortgaande kwaliteitsverbeteringen en op het versterken van de bestaande kwaliteitscultuur. **Kwaliteitstoets 1** situeert zich aan het begin van de 6-jaarlijkse hogeschoolbrede kwaliteitscyclus. Tijdens deze kwaliteitstoets heeft een commissie van internen, aangevuld met één externe, gesproken met vertegenwoordigers van de **cluster Ergotherapie** van het departement PXL-Healthcare. De commissie behandelde de kwaliteitskenmerken 1 'opleidingsprofiel' en 9 'kwaliteitszorg.' De commissie hanteert hierbij een **driedelige focus**. Ten eerste bekijkt de commissie het beleidsplan voor de komende beleidsperiode (waar willen we naartoe?). Daarnaast wordt ook ingezoomd op de eigenheid (wie zijn we?) en de kwaliteitszorg van de cluster (werken we kwaliteitsvol?). De combinatie van een sterk beleidsplan met concrete doelen, een geëxpliciteerd en gedragen profiel en een kwaliteitsvolle, planmatige werking biedt immers de garantie om tijdens het verdere verloop van de kwaliteitscyclus gerichte verbeteringen in het onderwijs te realiseren. Kwaliteitstoets 1 resulteert in een **advies** en bijbehorende **bevindingen en aanbevelingen** over de desbetreffende kwaliteitskenmerken opdat de cluster haar ambities kan blijven waarmaken en de kwaliteit van het onderwijs kan blijven verzekeren.

De **commissie** is als volgt samengesteld:

- Heidi Croes, adjunct algemeen directeur en directeur onderwijs & studentenbeleid (voorzitter)
- Ben Lambrechts, algemeen directeur
- Veronique Janssen, diensthoofd kwaliteitszorg
- Erwin Goegebeur, departementshoofd PXL-MAD
- Sigrid Smets, stafmedewerker en projectleider inclusief beleid bij Familiehulp en zelfstandig therapeut kinderen en jongeren

De cluster Ergotherapie bestaat uit volgende **opleidingen**:

- Bachelor in de Ergotherapie
- Bachelor in de Creatieve therapie (Bachelor na Bachelor)

De **cluster Ergotherapie** werd voorgesteld door Roald Nelissen (departementshoofd PXL-Healthcare), David Dol (externe voorzitter opleidingsraad, netwerkcoördinator Reling), Johan Lemmens (opleidingshoofd van de cluster Ergotherapie en coördinator van de Bachelor Ergotherapie) en Sanne Van Gelder (coördinator Ba-na-Ba Creatieve therapie). De cluster werd tijdens het vraaggesprek tevens vertegenwoordigd door Anke Loos (student Ergotherapie en lid van de opleidingscommissie) en Sanne Vos (praktijklector, domeinverantwoordelijke ICTO en lid van het opleidingsbureau). Leen Robben en Frauke van der Rijt (de onderwijsondersteuners van de cluster Ergotherapie) waren aanwezig als waarnemers. Paul Himschoot was als waarnemer aanwezig in het kader van een interne audit van het proces van kwaliteitstoets 1.

Stefanie Van der Jeugt, beleidsmedewerker kwaliteitszorg van VLUHR KZ, stond in voor de verslaggeving. Tine Panis, stafmedewerker dienst kwaliteitszorg, nam de rol van procesbegeleider op. De dienst kwaliteitszorg verzorgde de organisatie van deze kwaliteitstoets.

Advies

De commissie geeft een **positief advies** aan het beleidscollege met betrekking tot de indicatoren van kwaliteitskenmerk 1 'opleidingsprofiel' en 9 'kwaliteitszorg'.

Bevindingen

Op basis van het uitgebreide **informatiedossier**, het **voorstellingsmoment** en het daarop volgende boeiende en constructieve **vraaggesprek** heeft de commissie onderstaande bevindingen en aanbevelingen betreffende de cluster Ergotherapie. Overkoepelend stelt de commissie vast dat de bacheloropleiding Ergotherapie en de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie sterk werk geleverd hebben, resulterend in een verzorgd en leesbaar informatiedossier met een hoge mate van reflectie. De bacheloropleiding Ergotherapie kan dienst doen als excellent voorbeeld binnen de hogeschool: zowel wat betreft de kwaliteitszorgprocessen die ze continu doorloopt (bijvoorbeeld stakeholderbetrokkenheid) als de schriftelijke uitkomsten (vb. missie, visie, onderwijsconcept en beleidsplan). De ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie is zichtbaar aan de slag gegaan met de aanbevelingen uit kwaliteitstoets 2 en heeft in een korte periode duidelijke stappen in de goede richting gezet. De commissie apprecieert dat de ba-na-ba-opleiding prioriteiten heeft gesteld en stapsgewijs aan verbetering werkt.

De bacheloropleiding Ergotherapie beschikt over een actuele **missie en visie** en speelt in op trends in de samenleving. De bacheloropleiding heeft haar missie en visie recent vernieuwd omdat ze hiertoe de nood voelde in het werkveld. Om tot de huidige missie en visie te komen heeft ze een heel uitgebreid, mooi proces doorlopen waarbij ze alle stakeholders betrokken heeft. In eerste instantie vond er een benchmark plaats. Vervolgens brainstormde de opleidingsraad rond de vragen 'wie zijn

we', 'waar willen we naartoe' en 'wat verwacht het werkveld in de toekomst van ons'. Tot slot werden de resultaten van de brainstorm voorgelegd aan de opleidingsraad en afgetoetst in een gemengde werkveld- en studentencommissie.

In haar vernieuwde missie en visie richt de bacheloropleiding zich op de ondersteuning van personen én organisaties. De commissie vindt dit goed, want in het werkveld blijken ergotherapeuten steeds vaker in middenkader- en managementfuncties terecht te komen. De commissie wil de bacheloropleiding echter aanbevelen om zichzelf sterker te profileren: hoe verhoudt het profiel van de opleiding zich tot andere opleidingen, wat is de rol van de ergotherapeut in de maatschappij en hoe verhouden ergotherapeuten zich tot andere zorgverleners in het werkveld? Verwoord deze profilering in de communicatie met (potentiële) studenten en andere stakeholders. Een duidelijke profilering kan volgens de commissie helpen om potentiële studenten aan te trekken en de afgestudeerden kunnen die eigen profilering op hun beurt mee uitdragen naar het werkveld. De commissie vraagt de opleiding om in de missie te overwegen om de passage 'die het dagelijks handelen en de participatie van personen en organisaties aan de samenleving faciliteren' te herformuleren. Tijdens het vraaggesprek werd het alternatief geopperd 'die zorg- en beleidsondersteuningsvragen faciliteren en hier antwoorden op bieden'.

De visie van de bacheloropleiding is voldoende ambitieus en beschrijft de excellente professional die de opleiding wil afleveren. De commissie doet volgende inhoudelijke suggesties: voeg duurzaam toe in de missie en visie, ga na of de opleiding enkel een vormingsplek is of ook een ontmoetingsplek en overweeg om het belang van soft skills en leiderschapsvaardigheden aan de missie toe te voegen. Wat de profilering van de bacheloropleiding Ergotherapie betreft, voegt de commissie toe dat ze het fijn vindt dat de opleiding inzet op internationale erkenning. De opleiding heeft namelijk recent een aanvraag ingediend bij WFOT¹.

De **missie en visie** van de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie zijn onder constructie. Sinds kwaliteitstoets 2 heeft de ba-na-ba-opleiding wel al enkele aanpassingen gedaan, wat de commissie waardeert. De opleiding geeft aan dat het beroepsprofiel van de creatieve therapeut momenteel geactualiseerd wordt en dat ze voor een grondige herwerking van de missie en visie wil vertrekken vanuit dat beroepsprofiel. Na de herwerking van haar missie en visie wil ze vervolgens overschakelen naar een herwerking van de OLR, het curriculum, etc. De commissie vindt dit een goede insteek.

In vergelijking met de vorige missie heeft de ba-na-ba-opleiding het beeldend medium toegevoegd, wat positief is. De opleiding leidt studenten op tot beeldende creatieve therapeuten en kan zich zo sterker profileren naar studenten en werkveld. De explicitering van de therapeutische

¹ World Federation for Occupational Therapists

referentiekaders werd momenteel weggelaten uit de visie. In het onderwijsconcept staan deze kaders wel nog expliciet vernoemd. De commissie vraagt zich – in navolging van kwaliteitstoets 2 – af of het haalbaar is om studenten in 60 studiepunten op te leiden met voldoende kennis en vaardigheden voor elk van deze kaders. De commissie raadt de opleiding aan een weloverwogen en duidelijke keuze te maken, zonder de opleiding in de ene of de andere richting te sturen. Daarnaast raadt de commissie aan om duurzaamheid te expliciteren in de missie en visie en moedigt ze de opleiding aan om na het doorlopen van de nodige processen te komen tot een gebalde missie en visie in functie van een duidelijke communicatie naar alle stakeholders.

De bacheloropleiding Ergotherapie en de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie beschikken over een zeer goed **onderwijsconcept** dat steunt op probleemgestuurd onderwijs (conform het beleid van het departement PXL-Healthcare). De onderwijsconcepten van beide opleidingen zijn helder en uitgebreid beschreven. Ze bieden duidelijke en concrete handvaten voor het pedagogisch didactisch handelen van de lectoren. De PXL-uitgangspunten (studentgecentreerd onderwijs, maximale ontwikkelingskansen en MiXed Learning) zitten duidelijk in de onderwijsconcepten vervat. Voor de studenten is het duidelijk hoe het authentiek onderwijs vorm krijgt. De commissie wil beide opleidingen aanmoedigen om noties zoals duurzaamheid en superdiversiteit te expliciteren in het onderwijsconcept en het curriculum: bijvoorbeeld, wat betekent duurzaamheid in de context van creatieve therapie of ergotherapie?

De commissie wil de bacheloropleiding Ergotherapie aanbevelen om het onderwijsconcept ook voldoende te concretiseren voor het a-traject, zodra de nodige keuzes gemaakt zijn en er helderheid is omtrent de invulling van het a-traject. De commissie vindt het alvast sterk dat de opleiding het a-traject in vraag durft stellen en hier de nodige oplossingen voor wil bedenken.

De commissie adviseert de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie om de visuele voorstelling van het curriculum te optimaliseren, in concreto gaat het over hoe de integratie van de *body of knowledge*, de *body of skills* en de *body of therapeutic skills* visueel voorgesteld wordt. De commissie ervaart de leerlijn POP (persoonlijk ontwikkelingsplan) en het authentieke onderwijs in de Ba-na-ba-opleiding als een sterkte.

Het **beleidsplan** van de bacheloropleiding Ergotherapie is tot stand gekomen in een continu proces en het wordt gedragen door alle stakeholders. De commissie leest en voelt het verhaal van de opleiding in het beleidsplan. Het beleidsplan is compliant met het beleidsplan van PXL, maar de opleiding heeft haar eigen ambities ook zichtbaar verweven in de doelen en acties. De opleiding steunt op de huidige sterktes én bouwt tegelijkertijd actief aan de toekomst.

Het beleidsplan van de bacheloropleiding Ergotherapie bevat een zeer uitgebreide beschrijving van hoe het beleidsplan tot stand is gekomen en de wijze waarop de stakeholders betrokken werden. Stakeholders werden apart bevestigd, maar de opleiding nam ook het initiatief om haar stakeholders samen te brengen in een gemend stakeholdersoverleg. De commissie vindt dit gemengd stakeholderoverleg een sterkte en een goed voorbeeld voor de hogeschool. Het beleidsplan bevat ook een grondige SWOT met diepgaande analyse. De stakeholders werden ook frequent en sterk betrokken bij de opmaak van de SWOT. Het proces waar de opleiding met stakeholders is doorgegaan, kreeg een heldere visuele voorstelling in het beleidsplan. De aanbevelingen uit kwaliteitstoets 2 zijn daarnaast ook duidelijk en volledig opgenomen in beleidsplan. De opleiding geeft aan dat ze niet enkel aan onderwijs doet, maar dat ze ook meebouwt aan de maatschappij en dat de opleiding leeft in de maatschappij. Dit is sterk.

De commissie wenst aan de bacheloropleiding Ergotherapie nog drie concrete aanbevelingen te geven omtrent de doelen en acties in het beleidsplan. Ten eerste: herbekijk de formulering van actie 1.3.3.² Ten tweede: geef bij de uitvoering van het beleidsplan voldoende aandacht aan uitgaande internationale mobiliteit op vlak van studie (niet enkel stage). En ten derde: ga na of operationeel doel 10.1 en 10.2 onder het juiste beleidsdoel staan en of nog andere acties mogelijk zijn om beleidsdoel 10 te realiseren.

Het **beleidsplan** van de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie bevat voorlopig enkel de meest prioritaire doelen. De opleiding wil gaandeweg de doelen en acties aanvullen om antwoord te bieden op de aanbevelingen uit kwaliteitstoets 2. De commissie stelt dat de ba-na-ba-opleiding alle doelen aan het plan dient toe te voegen alvorens het plan voor te leggen aan het beleidscollege. De commissie raadt de ba-na-ba-opleiding bijgevolg aan om op korte termijn te beslissen wat ze komende beleidsperiode wil bereiken. De acties kunnen in de beleidsperiode zelf nog toegevoegd worden.

De ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie geeft aan dat ze het moeilijk vond om in de verandercyclus te komen. De commissie heeft begrip voor de situatie en apprecieert dat de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie het verbeterbeleid ter harte heeft genomen en met het kleine opleidingsteam (3 VTE, vijf personen) duidelijke prioriteiten heeft gesteld in functie van haalbaarheid. De commissie beveelt de ba-na-ba-opleiding aan om de indicatoren te screenen en enkel de indicatoren die relevant zijn voor het betreffende doel te behouden. Dit zal de evaluatie en opvolging van de acties vergemakkelijken. Hiervoor kan de opleiding beroep doen op de ondersteuning van de diensten kwaliteitszorg en onderwijs. Maak daarnaast van de benchmarkoefening gebruik om de opleiding

² "Actie 1.3.3: Bij minimaal vijftig procent van de 180 studiepunten in het curriculum wordt de link met het werkveld gemaakt en wordt het werkveld betrokken bij de evaluatie."

verder te profileren en nieuwe instroom aan te trekken (bijvoorbeeld ook vanuit de opleiding Ergotherapie).

De bacheloropleiding Ergotherapie gaat op excellente en systematische wijze aan de slag met **kwaliteitszorg**. Er heerst een sterke kwaliteitscultuur in de opleiding en de commissie beschouwt de opleiding op dit vlak als een *good practice* voor Hogeschool PXL.

Wat **stakeholderbetrokkenheid** betreft beschikt de bacheloropleiding over een goed functionerende werkveld- en studentencommissie. In de werkveldcommissie kunnen de deelnemers zich kritisch tonen ten opzichte van curriculum, stageconcept, etc. De werkveldcommissie overlegt frequent en systematisch, waardoor aanpassingen in de opleiding in de werkveldcommissie ook mee opgevolgd worden. In de studentencommissie komen ook beleidsmatige thema's aan bod en studenten kunnen concrete verbeteringsuggesties doen. De opleiding heeft ook een alumnicommissie (ALCO) in het leven geroepen om dichter bij haar afgestudeerden te blijven staan. De opleiding maakte een grondige analyse van de perceptiemetingen en stelt de resultaten ervan bovendien visueel voor, waardoor de resultaten echt leven in het opleidingsteam. Voor de meeste bevestigingen behaalt de opleiding een representatieve respons. Aanvullend op de uitstroombevestiging heeft de opleiding tevens uitstroomgesprekken gevoerd met de studenten. De commissie vindt dit allemaal sterktes.

De bacheloropleiding Ergotherapie doet daarnaast duidelijk aan benchmarking en heeft hier een sterke traditie in. Ook hanteert de opleiding de kwaliteitsscan als instrument om zichzelf te verbeteren op het vlak van kwaliteitszorg. De opleiding maakte een heldere en kritische analyse van zichzelf in de scan. De commissie denkt dat de opleiding op sommige vlakken reeds verder staat en raadt de opleiding aan niet te bescheiden te zijn bij de inschaling. Tot slot zijn de jaarverslagen zeer kwalitatief uitgewerkt en is de **PDCA-cyclus** duidelijk zichtbaar. De opleiding maakt hiervoor correct gebruik van de verslagenapplicatie.

De ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie heeft op vlak van **kwaliteitszorg** op korte termijn grote stappen gezet. Enkele voorbeelden hiervan zijn: het jaarverslag 2019-2020 is kwalitatief, bevat een goede reflectie op de opleiding en maakt de **PDCA-cyclus** zichtbaar. De kwaliteit van de verslaggeving is in het algemeen sterk verbeterd en de opleiding gebruikt de verslaggevingsapplicatie correct. De commissie waardeert dat de Ba-na-ba-opleiding naar aanleiding van het herwerken van het OLR een benchmark heeft opgenomen in haar beleidsplan. De commissie beveelt de ba-na-ba-opleiding aan om de handleiding van de dienst kwaliteitszorg te gebruiken ter ondersteuning van het doelgericht benchmarken.

De commissie ziet dat de ba-na-ba-opleiding voldoende inspanningen levert op vlak van **stakeholderbetrokkenheid**. Het is echter een uitdaging om in het beperkte werkveld mensen te vinden

die mee willen denken in de werkveldcommissie. De commissie raadt de opleiding bijgevolg aan om op zoek te gaan naar bijvoorbeeld vertegenwoordigers uit Nederland en ook ruimere profielen uit te nodigen (niet enkel creatief therapeuten).

De commissie wil de ba-na-ba-opleiding aanmoedigen om verder te gaan in de ingeslagen weg. Ze hoopt dat de uitbreiding van het team hiertoe kan bijdragen en dat de teamleden op hun sterktes ingezet kunnen worden. Ook denkt de commissie dat de nieuwe coördinator nieuwe inzichten mee kan brengen die de opleiding vooruit kan helpen. Het is aanbevolen om de kwaliteitsscan te hanteren als instrument om verder te groeien in de kwaliteitswerking van de opleiding en deze systematisch te verbeteren.

De commissie merkt op dat de bacheloropleiding en de ba-na-ba-opleiding recent naar elkaar toegegroeid zijn. Tijdens het panelgesprek werden voorbeelden aangehaald van lectoren die in beide opleidingen tewerkgesteld zijn, coördinatoren die deelnemen aan elkaars teamdagen en werkveldcommissies die aangevuld worden met werkveldvertegenwoordigers uit elkaars domein. De commissie vindt dat een goede zaak en raadt de opleidingen aan om te blijven zoeken naar manieren om samen te werken binnen de cluster zodat beide opleidingen van elkaar kunnen leren en elkaar versterken. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijke werkveldcommissie. De bacheloropleiding Ergotherapie kan op vlak van kwaliteitszorg als voorbeeld dienen voor de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie. De ba-na-ba-opleiding kan op haar beurt een voorbeeld zijn op vlak van authenticiteit en POP.

Tot slot ziet de commissie dat er sterk leiderschap is in de cluster, met het departementshoofd, beide opleidingscoördinatoren en de goede externe voorzitter. De commissie heeft veel lof voor de bacheloropleiding Ergotherapie die over de hele lijn een *good practice* is voor de hogeschool (onderwijsconcept, beleidsplan, kwaliteitszorg). Ook geeft de commissie het vertrouwen aan de opleidingscoördinator en het team van de ba-na-ba-opleiding Creatieve therapie om de ingeslagen weg verder te bewandelen met dezelfde gedrevenheid. De commissie waardeert de reeds geleverde inspanningen en moedigt de ba-na-ba-opleiding ten zeerste aan om de aanbevelingen verder op te nemen en zo verder te bouwen aan de kwaliteitscultuur.

Aanbevelingen

Ergotherapie

- Zorg voor een sterkere profilering en verwoord deze profilering in communicatie met (potentiële) studenten, interne en externe stakeholders.
- Overweeg een herformulering van de missie.
- Voeg duurzaamheid toe aan de visie, ga na of de opleiding enkel een vormingsplek is of ook een ontmoetingsplek en overweeg om het belang van soft skills en leiderschapsvaardigheden toe te voegen.
- Concretiseer het onderwijsconcept voor het a-traject.
- Herbekijk de formulering van actie 1.3.3 in het beleidsplan. Geef bij de uitvoering van het beleidsplan voldoende aandacht aan uitgaande internationale mobiliteit op vlak van studie (niet enkel stage). Ga na of operationeel doel 10.1 en 10.2 in het beleidsplan onder het juiste beleidsdoel staan en of er nog andere acties mogelijk zijn om beleidsdoel 10 te realiseren.

Creatieve therapie

- Maak een weloverwogen, duidelijke keuze omtrent het opnemen van alle therapeutische referentiekaders in het onderwijsconcept en het curriculum in functie van wat haalbaar is.
- Expliciteer duurzaamheid in de missie en visie.
- Zorg voor een gebalde missie en visie in functie van duidelijke communicatie.
- Optimaliseer de visuele voorstelling van het curriculum in het onderwijsconcept.
- Voeg alle doelen toe aan het beleidsplan alvorens het plan voorgelegd wordt aan het beleidscollege.
- Screen samen met de diensten kwaliteitszorg en onderwijs de indicatoren in het beleidsplan en behoud enkel de indicatoren die relevant zijn voor het betreffende beleidsdoel.
- Gebruik de handleiding van de dienst kwaliteitszorg ter ondersteuning in het doelgericht benchmarken. Zet in op profilering om nieuwe instroom aan te trekken.
- Breid de werkveldcommissie uit met vertegenwoordigers uit Nederland en ruimere profielen (niet enkel creatief therapeuten).
- Hanteer de kwaliteitsscan als instrument om te groeien in de kwaliteitswerking van de opleiding en deze systematisch te verbeteren.

Ergotherapie en Creatieve therapie

- Vertaal concepten zoals duurzaamheid en superdiversiteit naar het onderwijsconcept en het curriculum.

- Blijf zoeken naar manieren om samen te werken binnen de cluster zodat beide opleidingen van elkaar kunnen leren en elkaar versterken. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijke werkveldcommissie.